

Dairesi	Karar Yılı	Karar No	Esas Yılı	Esas No	Karar Tarihi
VERGİ DAVA DAİRELERİ	2002	182	2002	24	12/04/2002

KARAR METNİ

VERGİ USUL KANUNUNUN 11 İNCİ MADDESİNİN SON FIKRASINDA TANINAN YETKİ UYARINCA MALİYE BAKANLIĞI TARAFINDAN YÜRÜRLÜĞE KONULAN 164 SAYILI GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİNİN DÖRDÜNCÜ BÖLÜMÜNÜN İPTALİ İSTEMİYLE AÇILAN DAVADA VDGK BOZMA KARARINA UYULARAK "İLE BUNA BAĞLI CEZA" VE "BORSALARIN YÖNETİCİLERİ" ŞEKLİNDEKİ DÜZENLEMENİN İPTALİ YOLUNDAKİ KARARDA HUKUKA AYKIRILIK GÖRÜLMEDİĞİ HK.<

Temyiz Eden : Maliye Bakanlığı - ANKARA

Karşı Taraf : Ankara Ticaret Borsası

Vekili : Av. ...

İstemin Özeti : 3418 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Maliye Bakanlığınca 15.9.1990 günlü ve 20636 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 164 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "5590 sayılı Kanuna Göre Kurulmuş Bulunan Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilerek Satın Alınan Zirai Ürün Bedellerinden Yapılacak Gelir Vergisi Tevkifatı ve Müteselsil Sorumluluk" başlığını taşıyan 4 üncü Bölümünün iptali istemiyle dava açılmıştır. Danıştay Dördüncü Dairesi 25.12.1995 günlü ve E:1991/752, K:1995/5799 sayılı kararıyla Tebliğin dava konusu bölümünü iptal etmiştir.

Temyiz istemini inceleyen Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu 24.10.1997 günlü ve E:1996/144, K:1997/453 sayılı kararıyla; Tebliğin dava konusu 4 üncü Bölümünde borsada tescil ettirilerek, çiftçilerden satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden tevkif edilerek vergi dairelerine ödenmesi gereken vergiden, borsalar, yöneticileri ve zirai ürün satın alanların müteselsilen sorumlu olmalarının kabul edildiği, aynı bölümün ikinci paragrafında ise zirai ürünlerin daha önce çiftçiden satın alınması esnasında gelir vergisi tevkifatının yapılmamış olması halinde, tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi ile buna bağlı ceza, gecikme faizi ve gecikme zammından, tescil işlemi yapan borsalar, borsaların yöneticileri ve vergisi tevkif yoluyla ödenmeyen zirai ürünü borsaya getirenlerin de müteselsilen sorumlu tutulmasının öngörüldüğü, Vergi Usul Kanunu ve Gelir Vergisi Kanununun müstahsil makbuzu düzenlenmesi, zirai ürün bedellerinden vergi tevkifatı ile beyanı ve ödemesine ilişkin düzenlemeleri karşısında 164 sayılı Genel Tebliğin 4 üncü Bölümünün ilk paragrafının, 213 sayılı Yasanın 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında da öngörülen yetkiye dayanarak, böyle bir alım-satımın ticaret borsasında tescili sırasında müstahsil fişinin usulüne uygun düzenlenmiş ve Gelir Vergisi Kanununun yukarıda değinilen kuralları gereğince gelir vergisi kesintisinin yapılmış olmasının borsa yetkililerince aranmasını öngördüğü, bu araştırma ve gereğin yerine getirilmemesine karşın tescilin yapılmış olması halinde, borsaları da alıcı tüccarla birlikte müteselsilen sorumlu tutan bir düzenleme getirdiği, Vergi Usul Kanununun 235 inci ve Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddelerine göre çiftçiden tarım ürünü satın alan tüccarın; henüz beyanname verme süresi dolmamışken yapılan tescil sırasında, borsa ve yetkililerinin beyannamenin düzenlenmiş ve ilgili vergi dairesine verilmiş ya da tahakkukun yapılmış olmasını aramaları düşünülmemeyeceğinden, Tebliğin bu paragrafında öngörülen sorumluluğu tevkifatın yapılmasıyla sınırlı kabul etmek gerektiği ve Tebliğin 4 üncü Bölümünün ilk paragrafının yasaya aykırı bir yönü bulunmadığı, Dördüncü Bölümün ikinci paragrafında öngörülen sorumluluğun ise; ayrı ayrı incelenmesi gerektiği, bu paragrafta öngörülen müteselsil sorumluluğun önkoşulu olarak, borsada tescil edilen bir alım-satım konu tarım ürününün evvelce çiftçiden satın alınması sırasında vergi tevkifatının yapılmış olması gerektiği, dolayısıyla bu paragrafta yer alan düzenleme ile de sorumlu sıfatıyla vergi kesintisi yapma ödevini yerine getirmemiş olan satıcıların tescil istemlerinin kabul edilmemesinin

amaçlandığı, çiftçiden alınması sırasında bedelinden vergi tevkifatı yapılmamış tarım ürününün borsada tescil edilerek satılmasını önlemek isteyen bu düzenlemenin, Vergi Usul Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasına aykırı düşmediği sonucuna varıldığı, ticaret borsalarının, tarım ürünü bedelinden kesilmeyen ve bunun sonucu olarak beyan dışı kalan ve ödenmeyen gelir (stopaj) vergisi ile bu vergiye ait gecikme faizi ve zammından satıcı ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarında yasaya aykırı bir yön görülmediği, ancak, beyan dışı kalan bu vergi nedeniyle doğan vergi kaybından dolayı kesilmesi gereken ve kesilen cezadan da borsaların müteselsilen sorumlu tutulmalarının, cezaların şahsiliği ilkesine aykırı düştüğü, öte yandan 164 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin yasal dayanağı olan Vergi Usul Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında sadece ticaret borsalarının müteselsilen sorumlu tutulmalarına olanak tanınmışken, Tebliğin 4 üncü Bölümünde ticaret borsaları yanında borsa yöneticilerinin de müteselsilen sorumlu tutulmalarının yasaya uygun olmadığı, borsada tescilin; çiftçiden yapılan tarım ürünü alışları sırasında alıcılar tarafından vergi sorumlusu sıfatıyla yapılması gereken vergi tevkifatının belgelenmesinden sonra gerçekleştirilmesi yükümlülüğü getirerek, bu yükümlülüğü yerine getirmeyen ticaret borsası ve yöneticilerini asıl sorumlularla birlikte müteselsilen sorumlu tutan dava konusu düzenlemeyi tümüyle iptal eden kararın hukuka uygun görülmediği gerekçesiyle kararı bozmuştur.

Danıştay Dördüncü Dairesi 19.4.2001 günlü ve E:2001/1982, K:2001/1635 sayılı kararı ile bozma kararına uyarak Tebliğin 4 numaralı bendinin ikinci paragrafında yer alan "ile buna bağlı ceza" ve "borsaların yöneticileri" şeklindeki düzenlemeyi iptal etmiş, diğer kısımlara yönelik davanın reddine karar vermiştir.

Karar, Maliye Bakanlığınca temyiz edilmiş ve tebliğin 213 sayılı Yasanın 11 nci maddesine aykırı olmadığını ileri sürerek kararın bozulmasını istemiştir.

Savunmanın özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi Ali ALPAN'ın Düşüncesi : Bozma esaslarına uyularak verilen karara karşı yapılan temyiz isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı A.Kemal TERLEMEZOĞLU'nun Düşüncesi : Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49.maddesinin 1.fıkrasında belirtilen nedenlerden hiçbirisinde girmediğinden temyiz isteminin reddi ile Danıştay Dördüncü Daire kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunca, dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunun bozma kararları üzerine görevli dairece verilen kararların, bozma esaslarına uygunluk yönünden temyizen incelenmesi mümkün olup, Danıştay Dördüncü Dairesinin 19.4.2001 günlü ve E:2001/1982, K:2001/1635 sayılı kararının, Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu Kararının bozma hükümlerine uygun olduğu anlaşıldığından temyiz isteminin reddine, 12.4.2002 gününde oybirliği ile karar verildi.

BŞ/ŞGK